

กรณีศึกษา

Career Academies

ปรับทัศนคติสร้างอาชีพในสายสามัญ

ปัจจุบันค่านิยมเด็กไทยผูกติดกับความฝันที่จะเข้ามหาวิทยาลัยชื่อดัง โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องการประกอบอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน เหตุเช่นนี้ จึงทำให้เกิดการกระจุกตัวของผู้จบการศึกษาสายสามัญ ทั้ง ๆ ที่ภาคอุตสาหกรรมคงยังต้องการบุคลากรเฉพาะทางอยู่จำนวนมาก

ประเด็นสำคัญเช่นนี้ จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน (สสค.) จัดประชุมเสวนาวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 4 หัวข้อ “ระบบเตรียมความพร้อมด้านอาชีพในระบบโรงเรียนสายสามัญ Career Academies” โดยมีนักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน ตัวแทนจังหวัดและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมงานเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เบื้องต้น “ทอม คอร์คอแรน” ผู้อำนวยการร่วมสถาบัน สถาบันวิจัยนโยบายการศึกษา Teachers College มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การศึกษาในสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาคล้ายคลึงกับประเทศไทย คือ มีเด็กออกจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอ่อนวัยอันควรถึงร้อยละ 25 และปัญหาที่สหรัฐอเมริกาเผชิญควบคู่กันคือ ทัศนคติที่พ่อแม่คิดว่าการส่งลูกเรียนสายสามัญเพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยดีกว่าการเรียนสายอาชีพศึกษา

ทัศนคติเช่นนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงาน ทั้ง ๆ ที่มีตำแหน่งงานรองรับ **แต่ที่ผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไร้ทักษะเฉพาะทางในการประกอบอาชีพ** จึงเป็นที่มาของการทำหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านอาชีพในระบบโรงเรียนสายสามัญ (Career Academies) โดยมีการดำเนินงานในสหรัฐอเมริกามานานกว่า 30 ปี และปัจจุบันมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการกว่า 8,000 แห่งทั่วสหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้ Career Academies ในสหรัฐอเมริกาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

หนึ่ง **การร่วมเรียนรู้ขนาดเล็ก (Small Learning Community)** คือ การแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นวิชาเลือกตามความสนใจของเด็กนักเรียน เป็นกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกันขนาดเล็กของเด็กนักเรียนระดับมัธยมปลาย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่วนบุคคลมากขึ้น และเพื่อพัฒนาความถนัดเฉพาะทางของนักเรียน

สอง **หลักสูตรเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอ่อนกว่าสู่ระดับอุดมศึกษา (College-Prep Curriculum with a Career Them)** เป็นหลักสูตร 1 ครั้งต่อปี หรืออาจมากกว่านั้น ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องการศึกษา และการนำไปประยุกต์ใช้ในสนามของการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจถึงวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อจะได้รู้ว่าตนเองอยากจะศึกษาต่อสาขาอะไรในระดับอุดมศึกษา

สาม **ความร่วมมือกับนายจ้าง ชุมชนและการศึกษาระดับสูง (Partnerships with Employers, Community and Higher Education)** เพื่อให้ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาฝึกปฏิบัติงานจริงในองค์กรต่าง ๆ

โดยหลักสูตรทั้งหมดจะเน้นการแก้ปัญหาหลัก 5 ประการ ได้แก่ เยาวชนเบื่อกับการเรียนในระบบ ลดจำนวนเยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาก่อนวันอันควร แนะนำเส้นทางอาชีพในอนาคตให้แก่

เยาวชน เตรียมพร้อมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้กับเยาวชนที่ไม่เรียนต่อ และเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนในมหาวิทยาลัย โดยเน้นสอนเกี่ยวกับเทคนิคอาชีพ

“ทอม” กล่าวในตอนท้ายว่า แม้นักเรียนจะเรียนสายสามัญ แต่สามารถมีทักษะการเตรียมความพร้อมในการทำงานได้ ฉะนั้น หลักสูตรนี้จึงไม่ใช่การเรียนแบบอาชีพศึกษา แต่เป็นหลักสูตรที่พยายามจะสร้างให้เกิดการสร้างอาชีพในระดับสายสามัญ

“เป็นการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการประกอบอาชีพในอนาคตและเป็นหลักสูตรที่พัฒนาให้เด็กมีศักยภาพและลงมือปฏิบัติจริง อันจะนำมาซึ่งโอกาสในการจ้างงานในอนาคต”

“สิ่งที่ต้องการเร่งด่วนคือ ระบบการแนะแนว และระบบสารสนเทศ เพราะเด็กหลายคนไม่รู้ว่าจะจบสายสามัญหรืออาชีพศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพอะไร จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือคัดกรอง และข้อมูลที่บอกว่าเขานัดแบบไหน เพื่อให้เด็กสามารถรู้ว่าตัวเองควรจะเลือกเรียนทางไหนจึงจะเหมาะสม”

ส่วน “ชาติรี ชนนานาฏ” ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า ภาคอาชีวศึกษามีการดูแลเด็กนักเรียนเป็นอย่างดี รวมถึงมีโครงสร้างการเรียนรู้เชิงวิชาการที่เข้มข้นไม่น้อยกว่าสายสามัญ และเด็กที่เรียนทางสายอาชีวะยังมีทักษะภาคปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ทันทีเมื่อจบการศึกษา

“การที่ภาคอาชีวศึกษาถูกมองว่ายังขาดความไว้วางใจ อาจจะมาจากการทะเลาะวิวาทระหว่างเด็กอาชีวศึกษาที่ได้ยินกันมา แต่ความจริงแล้วเด็กสายสามัญก็มีการทะเลาะวิวาทเช่นเดียวกัน เพียงแต่ข่าวอาจไม่ได้ถูกนำเสนอ จึงมาซึ่งทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนสายอาชีวะ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดว่าภาคอาชีวศึกษาด้อยศักยภาพเลย”

ด้าน “ดร.วันชัย ดีเอโกนามกุล” เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและตำราการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวในตอนท้ายของงานสัมมนาว่า ควรปรับการเรียนสายสามัญและสายอาชีพในสัดส่วนที่สมดุลกัน ที่สำคัญคือ ต้องเชื่อมโยง และส่งต่อข้อมูลระหว่างการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ

“ผมเชื่อว่ารูปแบบ Career Academies สามารถทำได้ในประเทศไทย เพราะเราไม่ได้เริ่มจากศูนย์ เราสามารถใช้ประสบการณ์จากโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่ประเทศไทยเคยมีในอดีต และการนำกรณีศึกษาจากสหรัฐอเมริกามาใช้ โดยข้อสรุปจากที่ประชุมวันนี้จะนำไปสู่การหารือในการปฏิรูปหลักสูตรเร็ว ๆ นี้”

ในภาพรวมชี้ให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมเสวนาทุกคนมีความเห็นสนับสนุนต่อการนำแนวคิด Career Academies กรณีศึกษาจากสหรัฐอเมริกามาใช้ในประเทศไทยอย่างเป็นขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อนำประสบการณ์จากโครงการโรงเรียนแบบประสม (คมส.) ในอดีตมาใช้ด้วย

เพราะทุกคนต่างเล็งเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อระบบการศึกษาของสายสามัญในระยะยาว เพราะบุคลากรเหล่านี้อาจจะเป็นส่วนหนึ่งเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคตนั่นเอง